

Dosarul nr. 2r-604/22
2-21127615-01-2r-20122022

Instanța de fond: Judecătoria Bălți, sediul central – S. Dubceac
Instanța de recurs: Curtea de Apel Bălți – I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu

ÎNCHEIERE

28 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând recursul declarat de către Marcela Ceban și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți”,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Marcela Ceban și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” împotriva Societății pe Acțiuni „CET-Nord” cu privire la recunoașterea avizului de plată ca fiind unul neîntemeiat,

constată:

La 25 august 2021 Marcela Ceban și AO „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” au depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „CET-Nord” privind recunoașterea avizului de plată pentru luna iunie 2021 ca fiind unul neîntemeiat.

Prin hotărârea din data de 06 iulie 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul central s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de către Marcela Ceban și AO „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” împotriva SA „CET-Nord” privind recunoașterea avizului de plată ca fiind unul neîntemeiat. (f.d.106,112-114)

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 08 iulie 2022 AO „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” în persoana lui Igor Gordaș și Marcela Ceban a contestat cu apel hotărârea instanței de fond, solicitând casarea acesteia. (f.d.109)

Prin încheierea din data de 17 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți nu s-a dat curs cererii de apel declarate de către AO „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” și Marcela Ceban împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central din 06 iulie 2022 și s-a comunicat apelanților despre necesitatea prezentării la Curtea de Apel Bălți a cererii de apel cu invocarea motivelor de fapt și de drept cât și traducerea apelului în limba de stat, până la 08 noiembrie 2022, ora 16.00. (f.d. 120-123)

Curtea de Apel Bălți prin încheierea din data de 09 noiembrie 2022 a restituit

apelul depus de către AO „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” și Marcela Ceban, deoarece nu au lichidat neajunsurile indicate în încheierea instanței de apel din data de 17 octombrie 2022. (f.d. 133-135)

La 25 noiembrie 2022 Marcela Ceban și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” au depus recurs împotriva încheierii instanței de apel, redactată în limba rusă. (f.d. 140).

În conformitate cu art. 424, alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În corespundere cu art. 426, alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Verificând materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de către Marcela Ceban și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” urmează a fi restituită din considerentele ce succed.

În conformitate cu art. 426¹, alin. (1), lit. b¹) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437, alin. (1).

Colegiul constată că cererea de recurs depusă de către Marcela Ceban și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți”, împotriva încheierii instanței de apel este redactată în limba rusă.

La capitolul dat Colegiul învederează că, în conformitate cu art. 24, alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba moldovenească.

În Declarația de Independență din 27 august 1991, Parlamentul Republicii Moldova a proclamat independența țării, cu decretarea limbii române ca limbă de stat.

Conform art. 13 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine.

Astfel, se constată că Preambulul Declarației de Independență și Constituția Republicii Moldova, care sunt două acte fundamentale, concurează referitor la denumirea limbii de stat a Republicii Moldova. Însă, în acest sens, Curtea Constituțională, prin hotărârea nr. 36 din 05 decembrie 2013 privind interpretarea art. 13 din Constituție în corelație cu Preambulul Constituției și Declarația de Independență a Republicii Moldova, a hotărât că în cazul existenței unor divergențe între textul Declarației de Independență și textul Constituției, textul constituțional primar al Declarației de Independență prevalează.

Curtea a constatat că prevederea conținută în Declarația de Independență referitoare la limba română ca limbă de stat a Republicii Moldova prevalează asupra prevederii referitoare la limba moldovenească conținute în art. 13 din Constituție.

Deopotrivă, art. 118, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art. 9, alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească coroborate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, la fel, statuează că procedura judiciară se desfășoară în limba de stat – limba română.

Așadar, prin prisma dispozițiilor art. 24, alin. (1) din Codul de procedură civilă coroborate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, art. 118, alin. (1)

din Constituția Republicii Moldova și art. 9, alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească, judecarea cauzelor civile în instanțele judecătorești se desfășoară în limba română, care este limba de stat a Republicii Moldova.

În această consecvență, instanța de recurs notează că principiul utilizării limbii oficiale, consfințit în Declarația de Independență a Republicii Moldova, în art. 118, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească și art. 24, alin. (1) din Codul de procedură civilă, impune ca judecarea cauzelor civile să aibă loc în limba oficială a statului.

Principiul utilizării limbii oficiale impune obligația participanților la proces de a se conforma condițiilor de admisibilitate a cererii de chemare în judecată, cererii de apel și cererii de recurs, *inter alia* de a fi redactate în limba în care se desfășoară procedura judiciară, adică în limba de stat – limba română.

Însăși Curtea Europeană a Drepturilor Omului a observat că dreptul de acces la instanță nu este unul absolut și se pot impune anume limitări; acestea sunt implicit admise, deoarece dreptul de acces „prin natura sa, presupune reglementarea sa de către stat, reglementare care poate varia în timp și spațiu, în concordanță cu nevoile și resursele comunității și ale indivizilor” (a se vedea *Stanev vs Bulgaria* [Marea Cameră], 17 ianuarie 2012, §230; *Pasquini vs San Marino*, 2 mai 2019, §156).

Condițiile de admisibilitate a unei căi de atac pot fi aplicate dacă nu reduc substanța dreptului de acces la un tribunal, și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, §24; *Graciova vs Republica Moldova*, 24 ianuarie 2019, §§23-24). Limitările într-o cale extraordinară de atac pot fi mai stricte decât cerințele instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, §64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, §28; *Zubac vs Croația* [Marea Cameră], 5 aprilie 2018, §82)

Din cele menționate rezultă că documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat, care este limba română, iar cetățenii-justițiabili care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă, prin interpret, în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat.

Însă, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă, dar în mod obligatoriu traduse și în limba de stat.

În aceste condiții, Colegiul concluzionează că atunci când cererea de recurs este redactată într-o altă limbă, decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, este aplicabilă sancțiunea procedurală sub forma restituirii cererii de recurs. Or, în conformitate cu articolul 10, alin. (1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Pe cale de consecință, instanța de recurs notează că ignorarea de către subiectul procesual civil a prescripțiilor legale și a condițiilor de legalitate a cererii de recurs ar lipsi procedura civilă de eficiență și ar submina efectele actului de justiție. În acest sens legiuitorul a instituit în procesul civil instituția sancțiunilor procedurale,

una dintre care este perimarea, adică sancționarea pasivității participanților la proces.

Astfel, neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a unui act de procedură atrage după sine perimarea, ca sancțiune procedurală pentru neglijența părților sau a participanților la proces în îndeplinirea obligațiilor sale procedurale, precum și de intenția acestora de a abandona procesul civil. Respectiv, perimarea fiind o consecință a lipsei de străduință și insistență în desfășurarea procesului civil.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că cererea de recurs depusă de Marcela Ceban și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți” este redactată într-o altă limbă, decât cea în care se desfășoară procedura judiciară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul urmează a fi restituit.

În conformitate cu Declarația de Independență a Republicii Moldova, art. 118, alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 9, alin. (1) din Legea cu privire la organizarea judecătorească, art. 24, alin. (1), art. 269-270, art. 426¹, alin. (1), lit. b¹) și alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se restituie cererea de recurs depusă de Marcela Ceban și Asociația Obștească „Societatea pentru protecția drepturilor consumatorilor din Bălți”.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh